

מתי מתקיימת חקירה תחת אזהרה ומה זה אומר?

לעיתים קרובות מופיעות באמצעי התקשורת ידיעות אודות אדם זה או אחר שנחקר "תחת אזהרה". המשמעות היא שהאדם חשוד בביצועה של עבירה פלילית מסוימת, ושהדברים שיאמר במהלך חקירתו עשויים לשמש נגדו במהלך דיונים בבית המשפט. מהי אותה "אזהרה" ומדוע היא נחוצה? על כך בשורות הבאות.

מדוע צריך להזהיר נחקרים במשטרה

המחוקק דאג לשמור על זכויותיהם של נחקרים באזהרה במשטרה מבחינות שונות, כגון הזכות להימנע מהפללה עצמית, או לדעת אילו חשדות תלויים כנגדם. לכן, כאשר אדם נחקר במשטרה בחשד לעבירה פלילית יש להזהיר אותו על כך, ומכאן גם ליידע אותו לגבי זכויות הכרוכות בעניין. אמנם, זכויות מסוימות נמסרות לכל אדם שמעוכב על ידי שוטרים ומובא לתחנת משטרה, אך משעה שחקירתו עוסקת בעבירות פליליות שלכאורה בוצעו על ידו יש לתת אזהרה נוספת.

מה כוללת האזהרה בחקירה משטרתית

בתוך האזהרה כלולים מספר מרכיבים. הראשון הוא כאמור שהנחקר חשוד בביצוע עבירה פלילית, ויש לבאר לו באיזו עבירה בדיוק מדובר. השני הוא שהדברים שייאמרו על ידיו עשויים לשמש כנגדו במהלך ההליכים הפליליים בעתיד לבוא. השלישי הוא שמותר לאדם לשמור על זכות השתיקה, כלומר לא לענות לשאלות החוקרים, שכן לכל אדם עומדת הזכות להימנע מהפללה עצמית. יחד עם זאת, הנחקר גם יזהר שאם יבחר לשמור על זכות השתיקה עלולות להיות לכך השלכות משפטיות (כלומר חיזוק מסוים של החשדות כנגדו). לבסוף, יובהר לחשוד כי מותר לו להתייעץ עם עורך דין בטרם תחל החקירה, וכי זו תעוכב עד שיסיים את ההתייעצות בין אם בטלפון או שעורך דינו יגיע לתחנה. מעבר לכך, ישנן עוד זכויות העומדות לימין נחקרים ושאותן חשוב להכיר, כמו איסור על הפעלת אימים או כוח פיזי מצד החוקרים, סירוב לבדיקת פוליגרף, וזכותו של הנחקר לכתוב את הדברים שנאמרו לו בחקירה או שזו תוקלט.

אזהרה או לא באזהרה?

לעיתים נקראים אנשים לחקירה משטרתית שלא תחת אזהרה, כלומר לתת עדות או למסור תלונה, ומכאן שלא מרחפת כל עננה מעל ראשם. ואולם, חשוב לדעת כי החוקרים משתמשים בטכניקות שונות ואחת מהן היא זימון למתן עדות בלבד לכאורה, אשר לפתע הופכת לחקירה תחת אזהרה. כלומר, אל ביתו של האדם מתקשר יום אחד שוטר או קצין משטרה, מזמן אותו לתחנה למתן עדות ומבלי להבהיר בדיוק במה דברים אמורים, ורק עם ההגעה מזהירים אותו כי הוא חשוד בעבירה פלילית. כאן גורם ההפתעה משחק תפקיד מרכזי, שגורע מיכולתו של החשוד להתכונן היטב לחקירה ומוסיף אל הלחץ במטרה לגרום לו לספר את כל הידוע לו או לבצע טעויות.

אשר על כן, במידה וזומנתם למשטרה מכל סיבה שהיא, ובוודאי אם מדובר בחקירה תחת אזהרה, יש להתייעץ ללא דיחוי עם עורך דין פלילי. עליכם להכיר את הזכויות העומדות לימינכם ולהשתמש בהן בתבונה. בנוסף, במידה וכבר נחקרתם ואתם סבורים כי לא הוזהרתם באופן הולם או שלא כובדו זכויותיכם, ייתכן מאוד שתהיה זו עילה לפסילת הראיות, לסגירת התיק בהמשך הדרך ולזיכוי על ידי בית המשפט.